Հատը 3 եւ կէս գրուշ

ԲԱՂՆԱՐԻՆ

Սիւրիա տար 60 լբ ոսկեդրամ
Վեցամսեայ 35 » »
Արտասահմ. տարի 4 տոլար
Վեցամսեայ 2,50 »
Իրաք եւ Պարսկ. 1 անգլ. ոսկի

ԱԶԳԱՑ

ՇԱԲԱԹ
24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1927

Հասցէ՝ «AZTAG»
Journal Armenien
B. P. 587
Beyrouth—Liban

Ա. Տարի — Կը հրատարակուի Հորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը — Թիւ 58

Խմբագրական

ՄԵՐ ԱՐԴԱՐ ՊԱՀԱՆՋԸ

Մեր Թերթի նախորդ թիւով հրատարակեցինք Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուիրակութեան Նախագահ Պ. Աւետիս Ահարոնեանի զեկուցագիրը, ղեկուցած Միջխորհրդարանային Համաժողովին: Հայաստանի Պատուիրակութիւնը հայ ժողովուրդի անունով կը բողոքէ 35 քաղաքակիր ազգերու ներկայացուցիչներուն հայ ժողովուրդի հանդէպ գործադրուած մեծ անարդարութեան համար և կը վերջացնէ «որքան ատեն որ այս անարդարութիւնը հանդուրժուի և հայ ժողովուրդը չունենայ իր Ազատ և Անկախ հարենիքը, ոչ մէկ տեսակի խաղաղութիւն կարելի է Մերձաւոր Արեւելքի մէջ»:

Ի՞նչ արդար պահանջ:

Հայ ժողովուրդը մէկ միլիոն զոհ տուաւ համաշխարհային պատերազմի ընթացքին ի նպաստ դաշնակիցներու դատին և անկէ: Վերջ իր մէկ միլիոն զաւակներն ալ անտուն ու անհայրենի ցրուեց աշխարհի չորս ծագերուն: Աշխարհի սեւերը շը նիք ցրուեց աշխարհի չորս ծագերուն: Աշխարհի սեւերը շը ալ խոստումներով հատուցման անհրաժեշտութիւնը շեշտեցին և բազմաթիւ պաշտօնական ու անպաշտօն հաւաքոյթներու ընթացքին նիւթ դարձուցին հայկական ինդիրը:

Ցարդ ոչ մէկ լուծում և ոչ մէկ հատուցում:

Հայ ժողովուրդը արդէն շատոնց ձեռք քաշած մեծերու խոստումներէն, իր անարգ և ստրուկ վիճակէն ազատուելու համար դիմեց իր ուժին և նետուեցաւ կռուի ասպարէզ: Թալեաց ելլեն ոմկ անոներէն. զոհեր տուաւ և նուաճումներ կատարեց. բանակներ կազմեց և կռուեցաւ դաշնակիցներու կողքին և յաղթական դուրս եկաւ, ինչպէս իր մեծ դինակիցները: Արդար պահանջ ունէր ալ ինք ալ տիրանալու իր հրաւէրքներուն: Մեծերը հանդէպ [illegible] դաշնագրով և անոր ձախողումով ալ մոռցան:

Այս ռնգամ կրկին բողոքի արդար մէկ ծանուցագիր կու տայ Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուիրակութիւնը, բայց հայ ժողովը իր օրակարգին վայ իսկ դրած չէ հարցը և իր ձայնը չէ լսելի ացուցած մեր արդար դատին ի նպաստ: Դատ մը որ բազմաթիւ ձեռնտաս և բարձրագոյն մարդիներու կողմէ նկատի առնուած և բանաձեւերու արժանացած է, դատ մը որ դեռ երէկ կենդանի էր և արդար, այսօր Միջխորհրդային մէջ անկատ կը խողուի:

Ո՞ւր է արդարութիւնը...: Ինչո՞ւ զոհացում չի տրուիր այս լեզուաշաւար ժողովուրդի բողոքին, մինչ անոնցմէ քանի մը կեղտոտ շահախնդիրներու սակարկութիւններ կը լսուին: Ինչպէ՞ս կը հանդուրժեն իրաւունքի և արդարութեան պաշտպանները որ ամբողջ ժողովուրդ մը գալարուի իր ներկայացութեան մէջ: Մինչ կարելի՞ է խաղաղութիւն ապահովել առանց հատուցումի և առանց բաւարարելու իրաւասէրները: Իսկ եթէ կը կարծեն որ հայ ժողովուրդը այլեւս վարժուած է թափառական կեանքի և կրնայ հանդուրժել այս վիճակին, բոլորովին կը սխալին:

Արդար պահանջ՝ ունինք և բողոք՝ մարդկութեան խղճին: Մենք դարեր զոհաբեր, ուեցանք և կռուեցանք մեր ազատագրութեան համար, անտուն և անտէր աշխարհներ թափառեցանք. առանց ընկճուելու և յուսահատելու մինչև քսանչորրորդ դար քշեցինք մեր ալիծուփ նաւը, և հիմա անմիտ չենք այս կէտին վրայ լքելու մեր ճամբան: Կամ կը մեռնինք պայքարի ընթացքին, կամ կ'ապրինք Ազատ ու Անկախ հայրենիքի երկրին մէջ. բայց երբեք յուսահատ ու ստրուկ ուրիշներու կամքին:

Եւ չէ՞ որ բոլոր ազգերն ալ ղէպի այդ ազատ կեանքն կը ձգտին, ինչո՞ւ բացառութիւն պիտի կազմենք մենք, որ աւելի ևս ապրելու և յառաջդիմելու վճռական ուութիւն և փափաք ունինք:

Մեր տուներն ու դաշտերը անբերրի և խոպան անապատներու վերածուած են բարբարոս և մոլեռանդ թիւրքերու ձեռքին մէջ, մինչ հայ ժողովուրդը կը տառապի տարագրութեան մէջ, մինչ հայ ժողովուրդը կը տառապի տարագրութեան մէջ, մինչ հայ հանդուրժել ոչ ժողովրդութեան և քաղաքակրթութեան թշնամի այդ մոլեռանդ ժողովուրդը հաւաքուի և հաստատուի մեր տուներուն մէջ և իր հովանաւորանականեր եւ Ծրագիրները յաջողցնելու համար աշխարհի չորս ծագերէն հաւատացեալ օսմանցիներ համախմբել մեր հայրենի սուրբ հողին վրայ:

Հայ ժողովուրդը այլեւս չի կրնար հանդուրժել այս տխուր կացութեան և կ'ուզէ արդար հատուցում. ան անդադարելի ուռնտեսութեամբ մը դադրած է աղերսելէ և խնդրելէ, այլ արդար պահանջ ունի որ չի պիտի դադրի ներկայացնելէ իրաւունքի անունով խօսող բոլոր բերաններուն:

Թո՛ղ լսեն բոլորը.

Անվերջ բողոք ունինք և արդար պահանջ. «Մինչև որ հայ ժողովուրդը չունենայ իր Ազատ ու Անկախ հայրենիքը, ոչ մէկ տեսակ խաղաղութիւն կարելի է Մերձաւոր Արեւելքի մէջ»:

ԻՆՉ ԿՈՒԶԷ ԻՏԱԼԻԱՆ

«Ազգակ»ի նախորդ թիւով հրատարակուեցաւ Իտալիոյ տաղանդաւոր բանաստեղծ և քաղաքական ու զինուորական կարկառուն դէմքերէն, Մուսոլինիի մօտիկ բարեկամ Գաբրիէլ Տանունցիօի կարեւոր մէկ ճառը, զոր արտասանած է կամաւորներու ընկերութեան ներկայացուցիչներուն:

Այդ ռազմաշունչ ճառը պարզապէս մարտահրաւէր մըն է, ուղղուած Հռովմի եռիտասարդ սերունդին, կռիւ ու պատերազմ սպասելու և առաջին չեփորին իսկ քաջալերելու և գրաւելու պայծառ դաշտերն ու ժրպտուն արուաստաւայրերը, խլելով յաղթութեան փառաւոր գափերն: Տանունցիօ, Ֆաշիստ Իտալիոյ ծաւալողական քաղաքականութեան ամենէն եռանդուն ու ազդեցիկ դէմքն է, որ ցարդ ոչ մէկ առթիւ ընդունած է իր յանդուգն արտայայտութիւնները և հակաթիւրք քարոզութիւնները, այս անգամ կը յայտարարէ իր կամաւորներուն, իր առանձնաշնորհութեամբ երգել գրաւելու Իտալիոյ կորուսեալ երկիրները, իսպառ ազատուելու համար այդ սարսափելի պակասէն և տեղաւորելու համար իր աճող ժողովուրդը:

Նոր չէ Ֆաշիստ Իտալիոյ ծաւալողական քաղաքականութիւնը. այն օրէն իվեր երբ մեծ պատերազմի հաշուեյարդարը և տարիներու բա[illegible] իր ռազմասէր արտայայտութիւններով տոգորուած զեկավարներուն, յամառօրէն հողային պահանջներ յառաջ մղեց: Այս տեսակէտով բանաստեղծի զգայուն և նկարուն գրչին տակ բոլոր Հռովմայեցիներուն ըզգացումները գրգռող և հին Հռովմի փառքերը յիշեցնող Տանունցիօի այս ճառը խիստ ուշագրաւ դէպք մըն է և արժանի հետաքրքրութիւն:

Ի՞նչ կուզէ Իտալիան:

Նոր չէ Իտալիոյ դէպի արեւելք ձգտումը. Ֆաշիզմէ առաջ արդէն ան մեծ ուժ ու կարեւորութիւն տալ սկսած էր իր արեւելեան քաղաքականութեան: Իրրև ամենէն մօտ եւրոպական աէրութիւնը Ափրիկէին և Ասիային և ամենաաղքատը անոնց, Իտալիան միշտ ալ ունեցած անոնց հարուստ շահաստաններուն և ընդարձակ հողերուն իր 40 միլիոնէ աւելի սղգաբնակութիւնը բովանդակելու և ապրեցնելու բոլորովին անբաւականաչափ իր տարածութիւնը պատճառ եղած է որ ան մինչ ժողովուրդ արտածէ Ամերիկաներ և Եւրոպա, մինչ ասդին, իր քթին տակ, Միջերկրականի եզերքներուն վրայ, 80 միլիոն բովանդակելու չափ պարապ և անմշակ տարածութիւններ գտնուին: Իր հողը անբաւական է կերակրելու իր բնակիչները, իւրաքանչիւր տարի ան ստիպուած անագին քանակութեամբ հացահատիկ կը ներմուծէ Եմերիկայէն և Եւրոպայէն: Ընդհանուր գիներով Իտալիոյ արտադրութիւնը միշտ խոտոր կը հանդիպի իր ներածութեան, և երկիր մը որու արտադրութիւնը ներածութենէն նուազ է կրնայ երեւակայուիլ թէ ինչ մեծ անկումներու կ'ենթարկուի:

Իտալիոյ ժողովուրդը աւելի քաղաքակրթուած և գեղարուեստի մէջ զարգացած է քան մեր եւրոպական աէրութիւնները, բայց անոնք չնորհիւ իրենց ընդարձակ գաղթավայրերուն, իրենց տնտեսական մեքենան օրէ օր աւելի կը կանոնաւորեն և կ'ուժեղցնեն: Ինչո՞ւ իր հարեւանները ժլատկեն ու հարստացնեն օտար հողեր, մինչ ինք իր սեպուած ժողովուրդը տեղաւորելու հող չունենայ: Ինչո՞ւ ուրիշ աէրութիւններ ընդարձակ հողեր գրաւեն և ինք իր զաւակներուն հիւղ մը տեղ չի կրնայ ցոյց տալ:

Ուրեմն ինչպէս արդէն կը ծնի Իտալիոյ ծաւալողական քաղաքականութիւնը: Իր առջեւ երկու դրուներ կան և ամենամօտիկը իրեն, որոնց պէտք է ուղղուին իր ակնարկները և որոնք ամենաթեթեւ դիմադրութիւն պահանջող երկիրներ են: Ան մէկ կողմէն կը զօրացնէ իր ծաւալումը դէպի Ասիական ծով, իսկ միւս կողմէ իր բոլոր ուշադրութիւնը սեւեռած տարիներէ ի վեր ախորժակ կը ուտէ Թիւրքիոյ վրայ: Եւ ան վերջին քանի մը տասնեակ տարիներու ընթացքին օգտագործած է պատեհութիւնները ի վնաս Թիւրքիոյ և խլած է անկէ մօտաւորապէս մէկուկէս միլիոն քառակուսի քիլոմեթր տարածութիւն: Բայց այդ տարածութիւնները, նախ իրենց կլիմայական անյարմարութիւններով կեդրոն մը չելլալուն պատճառաւ և երկրորդ առեւտրական կարեւոր կէտերն մը չելլալով չի կրցաւ գոհացնել Իտալիան:

Մեծ պատերազմի ընթացքին ըստ նախապէս դաշնակիցներու հետ իր կնքած համաձայնութեան, Իզմիրը, Անթալիան և Կիլիկիոյ մէկ մասը պիտի անցնէր Իտալիոյ: Բայց դէպքերը չի յաջողցուցին իր այդ ծրագիրը: Մեծ աէրութիւններու բռնած դիրքն ու անոնց իր դէմ նկատած խազերն ազդուած, Իտալիոյ մէջ ծայր առաւ վերջին աստիճանի տրնտեսական տագնապ մը: Իր դաշնակիցները ոչ միայն մոռցան իրենց խոստումները այլ բոլոր վնասներ գինք: Եւ ան ոչ միայն լքեց իր գրաւման առիթ տուող Թրքական հողամասերը, այլ վարչական նկատմամբ, փոխանակ պարտուած Թիւրքիոյ [illegible] փոփոխները պարտաւորց կու, քէմալական չէթէները կազմակերպելու ամենազօրաւոր ազդակը եղաւ: Իտալիոյ համար անհանդուրժելի էր տեսնել իր երազած Իզմիրի մէջ Յունական դրօշը, որէ դրժուար պիտի բլլար խլել այդ գունդը աւելի փափաքելի էր որ Թիւրքիոյ ձեռքը մնար. քան Յունաստանի: Իտալիա մէկն է այն աէրութիւններէն, որոնք ոչ միայն քաջալեր հանդիսացան քէմալական շարժումին այլ նիւթապէս ամէն օժանդակութիւն և ուժ ցոյց տուին անոր յաջողութեան և ծաւալման համար: Ան կը փափաքէր և կը նախընտրեր գործ ունենալ այժմուան զօրաւոր Թրքական բանակի մը հետ, քան վաղուան Յունական կառավարութեան հետ:

Եւ Իտալիան ի հարկէ սխալեցաւ իր այդ տեսակէտին մէջ. դէպքերը ապագային ցոյց տուին որ Իտալիոյ այդ դիրքը մեծ ազէտ մը եղաւ իրեն համար:

Ահա՛ քաղաքականութեան այն սնանկութեան օրերուն էր որ ծրնունդ առաւ Ֆաշիզմը և Մուսոլինին, սուրը ձեռքին, օգնութեան հասաւ վերականգնելու ակումի օրը ապող Իտալիան:

Մուսոլինին պարապ չի կեցաւ Սկսաւ օրուումներու: Արեւմուտքի դաշները չատ ամուր կերպով փակուած էին. արեւմուտք դալ ուց իր հայեացքը, ուր հին Հռովմէական կայսրութեան աւերակները դեռ կանգուն կը մնային: Ու չատ զօրեղ հնչեցուց «ասեղ տուէք, կը խեղդուիմ» իր աղաղակները:

Մուսոլինին իր նախորդներուն քինախնդրութիւնները ժառանգաւ և Անգլիոյ հետ բարեկամական յարաբերութիւններ մշակել սկսաւ: Մուսոլինի խնդրին մէջ Մուսոլինին մեծապէս օգնեց անգլիոյ, իր այդ օրերուն ասասած բացաչունչ ճառերով և ընդունական չարժումներով, որոնց ազդեցութեան տակ վախցած էնկիւրին ստիպուած եղաւ փութով ստորագրել Մուսուլի դաշնագիրը: Իսկ այս քարեկամութիւնը պէտք է հասատատուած ըլլայ փոխադարձ շահերու և օգնութիւններու հիման վրայ: Իտալիան առ ոչ Անգլիոյ բարեկամութեան ոչինչ կրնայ ընել, այդ պատճառաւ ալ նոյն իսկ դեռ տարի մը առաջ, Զինասոանի դէպքերու ընթացքին, ան յանկարծ ոտքի կանգնեցաւ և մինչև Զինասոան ուժ ունաւ ղրկեց, օգնելու համար Անգլիոյ:

ԴԻՏՈՂ.

(Շարունակելի)

ՄԵՐ ԲԱՐԲԵՐԷՆ

Ասոյգ է որ պատերազմը մարդկային զանգուածներ ջնջելով ահռելի աւերներ գործեց: Բայց, այդ ըսպանդը որքան ալ ահաւոր եղաւ, դարձեալ չէ կարելի բաղդատել իր պատճառած բարոյական սկզբունքներու քայքայումին հետ:

Ի տարկէ խօսքը կը վերաբերի ժամանակորապէս հայ հասարակութեան:

Զինադադարէն ի վեր գոնէ ամենուրեք ականատես և ականջալուր կ'ըլլանք դէպքերու, կատարուած հայոց մէջ, զորս որ'է սրտցաւ հայ, պիտի ուզէր յօժարակամ չհիմանալ:

Հայ ընտանիքը, արեւելքի թէ արեւմուտքի մէջ, հարարուած էր պատուախնդիր և կարգապահ: Ով չի յիշեր «Տնուտէր Խաչոյն» ընտանեկան կազմակերպութիւնը, նոյնկարագրուած անմահն Ռաֆֆիէն: Կամ ով չէ կարդացած Խրիմեան Հայրիկի այցելութեանց առթիւ գրուած ապաւորութիւնները: Այնտեղ հայրը կամ նահապետը, բացարձակ տէրն ու հրամայողն է, իսկ միւս բոլորը ենթակայ և պատուաւոր յարգանքով մօտենալու իրենց մօտ, երբ ան տան աշխատանքը կը բաժնէ: Երբ այրերը արտի կամ շուկայի գործերով զբաղած են, կիներն ալ իրենց տնական գործն ունին: Տունին տաւոր են:

Հելալ վասակ, արդար քաջինք հանդիսա խիղճ:

Այսօ՞ր նոյն, ընտանեկան այդ կազմակերպութիւնը գոյութիւն չունի: Դերերը չ'ջուեր են: Մենդքը ենթակայ և երբեմն ալ ծաղրանքի առարկայ է, որպէս հին գլուխ:

Եթէ ընտանեկան կազմակերպութիւնը փոխուեր է, փոխուած է նաև մարդոց գործելակերպը:

Մարդիկ եթէ, արդարասէր և ճշմարտասէր են, անոր պէս ճառը պէտք է փնտռել իրենց սացած մաքուր դաստիարակութեան մէջ: Առանց զանց առնելու նաև սա պարագան որ մարդու մը վարքը մէկ քանի դրդապատճառներ ունի:

Մէկը արդէն ըսի: Երկրորդը ինքնիրմէ ամչնալն է: Կը մտածէ. «Կրնայ արարքը ինծի կը վայելէ՞. ո՛չ, ուրեմն չընեմ: Իսկ երրորդն ալ սա է. «Եթէ ուրիշներ լսեն ի՞նչ կրսեն. ի՞նչպէս կրնամ երեսին նայիլ»: Ու չի լներ:

Ասիկա, վարքը ճշդորոշելու կերպն է, որ առաւելապէս նախապատերազմեան հայութեան կրնայ պատշաճիլ:

Իսկ ի՞նչպէս վերը նշեցի, այսօրը բոլորովին այլ է:

Կը տեսնենք անհատներ, որոնք պատուաւորի, մեծաւորի անուն, հռչակ ունին, նոյնիսկ ոմանք, ազգ. ժարմինները ալ կը ժանակցին. ամէն մարդ կը յարգէ զիրենք: Կը մօտենաք. կը տեսնէք պարապութիւն մը: Ի՞նչ ժ'աւելի կը հետաքրքրութիւնք իր կեանքով և հոն ազդեցութիւն միայն կը տեսնէք: Ու կը զարմանաք որ մէկը չիկայ իրեն լեսոր. «Բարեկա՛մ, դու խայտառակ, անամօթին մէկն ես: Հաւատացէ՛ք որ զինքը չրջապատողներուն գոնէ մտածամսսնութիւնը գեռ իր նկարագիրը: Բայց ո՞չ մէկը երես կը դալ է իրմէն: Կարծէք թէ նախկին ապարատացներ ըլլայինք, ուր գողնալը ամօթ չէր: Իսկ բռնուած պարագային գողը չարաչար կը պատժուէր... բռնուելուն համար:

Իրաւ է թէ, հասարակ ժողովրդեան, կամ ռամիկին համարելի են շատ մը բաներ: Ինչի անիկա, յաճախ, չի կրնար մտածել, արդարանալ: Չի կրնար լաւը գէշէն զանազանել և երբեմն ալ անհատական, նոյնիսկ վայրենական օգուտը

(Շար. կարդալ Բ. էջ Դ. սիւնակ)

ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ՏՊՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ "ԻՄ ԳԻՐՔԸ„

II

Ահա՛ և «մեր այգին», Հայաստան աշխարհի դարաւոր պատմութիւնը՝ փոխադրուած սեփական այգիէ սեղմ շրջանակէն ներս։

Նկատելի է վերջին տարիները Ահարոնեանի պատմուածքներուն մէջ խորունկ այլաբանութիւնը՝ մեր ապրած կեանքի բազմաբեսակ երևոյթներուն հետ։ Ոչ մէկ իրաւ դատարկին համար, ո՛չ սէկ տեսակ չի շարժուիր սառնց խորհուրդի, բոլոր գործերուն մէջ ալ ծայրէ ի ծայր մեր անքախտ հայրենիքն է, մօտաւոր անցեալը։ Երբեմն մինչև դարեր ետ անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր մեր երկրի պայմաններուն անդրադարձումը ցեղային նկարագրին վրայ։

Բանի՛, քանի՛ հայրեր վերամշակած են «մեր այգին», հմուտ պարզպանի գեղասէր ճաշակով։ Բուրմնաւէտ վարդենիներ՝ «կչկչան վտակի ափին» թեներնիները՝ «հնաստանուն ու բազմաճիւղ» նշենիներ քընքոյշ ու ծաղկաւէտ. դեղձենին, կոռասենիները ու ալուզաները, հրաշքը բովանդակ բնութեան, շարք շարք կեցած խաղողի որթատունկերուն վերև անծայր՝ բարութիւն մը նման։ Դրախտ մըն է այդ այգին՝ սերունդներու քրտինքով յափրացած, երազային գրգռարանը հայ մատաղ հոգիներու։ Բայց ո՞ր բարի Աստուածն է, որ պիտի պահպանէ այդ այգին ասիական վայրենիներու առջև։ Ու ահա յանկարծ առաւօտ մը այգին քանդուած բարբարոսներու կողմէ։ Դրացի Առհաղ գիւղի միակ հրացանաւոր մխիթարն է անծայր այգինեբու տիրական։ Մի՞ թերահրաւորը...։ Ահա՛ թէ ուր է բովանդակ ողբերգութիւնը մեր ճակատագրին։ Ե՞րբ կը դառնայ մէկը անթե, ե՞րբ ներկայ քաղաքակրթութեան ժանիքներով կը զինուի իւրաքանչիւր հայ աղամարդ, կը բազմանա՞ Փարիխան, որդի Հուսները։ Այն առեն վստահաբար «մեր այգին» կը մնայ անաղարտ և հայ արդար պտուղը։ Ըմբռնելու համար այս ճշմարտութիւնը պէտք է ուշով կարդալ Ահարոնեանի այս գրքին քառանկերու գլուխները, մէկ մէկ գրուխ գործոցներ մատաղ ութեան, չքեղ նկարագրութեան և ինքնատիպ արուեստի։

Որքան որ համեստ առաջադրութեամբ և սրտաբուխ ըլլան ընթերցողի մեր տպաւորութիւնները, թերի են, ինչպէս թերի կը մնայ նաև իւրաքանչիւր գրական քննադատութիւն։ Եթէ ընթերցողը չի մղուեր պրպտելու հատորը, անձամբ տեսնելու համար գանձերը որ թաղուած են անոր խորքը։ Այնքա՛ն ան շատ այդ արժէքները այս հատորին մէջ, որ իւրաքանչիւր ընթերցող իրաւունք պիտի տայ մեր խանդավառութեան։ Հայուն կեանքն է որ կը պատմէ Ահարոնեան։ Աշխարհ մըն է այն։ Մանկութիւնն է մեծ հայուն՝ որ կը մնայ իբր ջերմացնող և մշտավառ արև հայ զբաղանութեան մէջ։

«Իմ Գիրքը» սահմանափակուած չէ միայն նկարագրութեամբը մանկական հասակին. զուգնթաց այդ կէտին, հայ նահապետական գ՝ուղն է անոր սովորութիւնը, ուրախութիւններն ու վշտերը, ամուսնական կեանքն ու նարօտը։ Բովանդակ գիւղի կեանքն է, որ յստակ ու վճռ՝ կը պատկերանայ գրքին սկզբէն մինչև վերջը։ Հոն են հայ կիներն ու աղամարդը, ստրուկ հայը և հերոսը՝ իրենց նկարագրին նուրը ու բարակ թելերով։ Բայց ամենէն արժէքաւորը հեղինակին խորհրդածութիւններն են կեանքի այս կամ այն երևոյթներու մասին. կեանքի փիլիսոփայութիւնը, բայց առանց սեթևեթի, հասկալի ու ճշգրիտ։

Ահա՛ սէրը Զարօի մէջ՝ «իւրաքանչիւր աղջիկ մայր ամէ՝ ափէքը հասակեց, Զարօն գուրգուրում էր ինձ ինչպէս իր զաւակը։ Կանացի սէրը միայն մայրութիւն է, անգամ առագաստում, ուր ընութիւնը պորթկում է վայրագօրէն և Ներա էութեան խորքերը հրդեհում, կինը իր սիրածի բնազդական մայրն է։ Կնոջ սէրը բնորոշող որքա՞ն ճշգրիտ բացատրութիւն։ Քիչ անդին, մեռելոցի երթն է Արաքսէն այն կողմ, մօրեղբարը պէտք է մխիթարել, ինչ հոգ վտանգն ու գեռակին խաղերը։ Ու ինչ բաղադրութիւն ներկայի եսապաշտ գարուն հետ հետագայ ազգերուն մէջ՝ առ այսպիսի վտանգներով սեր հայրերը գ՝ու

էին իրենց հարազատներին մի տաք խօսք ասելու, կեանքը տակաւին չէր թանձացել գարշահոտ ու հեղգութիւնի մէջ, հոգի կար, և հրնաուրց ատացուածքի պէս— և հոգի Աստծու չրջէր ի վերայ ջուրց — «մանուկներ էինք. ոչ մեր ոչ, այլև ծնողներու։

«Այն ժամանակից դարեր են անցեր։»

Երկար է չարքը հեղինակի գեղեցիկ խորհրդածութեանց։ Ու այս բոլորը գրուած ոսկեղէն լեզուով մը որ հայ գրականութեան մէջ միայն Ահարոնեանի է տրուած։ Բացառիկ թովչանք մը ունի այդ լեզուն, որ կը առինքնէ ընթերցողը։ Ան բարձր է, բայց հասկնալի, գրական է, սակայն խոնարհ և ժաղեալ։ Ամենաբարդ բացատրութիւններն անգամ, չնորհիւ այդ լեզուին կը դառնան սիրելի ընթերցողի համար։ Ահարոնեանի հոչակին գլխաւոր գաղտնիքներէն մէկն է այս։ Ճիշտ է՝ որ այդ լեզուն թանձոտ է մի քիչ, թելեւ այդ է գաղտնիքը անոր հմայքին, լաց չեչտ մը կարծես իւրաքանչիւր տողի սէջ։ Այդ կէտին վրայ ալ հրանուած կարգ մը անբարոյականացած գրչակներ համարձակեցան ստուերգել անոր անունին։

Մեր պայմաններն ու կրած անաւոր զուլումները եթէ բազդատենք հայ գրականութեան ատենաւոր գործերուն հետ, տակաւին շատ պակաս պիտի գտնենք լացի չեչտը, այնքան ոչ աննաիրութեան է մեր կրած զարհուրանքը։

Եղերերգ մը չէ որ կ՝արձագանգէ Ահարոնեանի սողէ։ Ան իր ամենաց լոռ էջերուն ներսի անդամ ունի խրախուսանքի չ՝ոտ մը, բոց մը որ կը կայծկլտայ իւրաքանչիւր բառէն։ Իրապաշտի աչքերով դիտուած մեր վիշտէն յետոյ դարմանն է, [illegible] ոռոնձքի դէմ բռունձքի «հրչտակներ»ի սէջ Դարբիէն եմ սիրել իր բոցեղէն սրի համար, և մեր հայ Արտաւազդին, որ այս անիրաւ ու մեղսաւոր աշխարհը պ՝ոիտ սրբի մ՝ օր...։ Իսկ աւելի յետոյ, «Երոսականը» գլուխի վերջաւորութեան՝ «ք ղաքակրթութիւնն . առանց հերոսութեան մտղկութիւն է. երոսութիւնն առանց քաղաքակրթութեան վայրենութիւն է, կատարեալ սղջը քաղաքակիրթ պ՝ոիտ լինի և հերոսական միաժամանակ», «վա՛յ այն ազգին, որ մեռնել ու մեռցնել չգիտէ մի վսեմ գաղափարի համար։»

Ահա՛ պերճախօս պատասխանը բոլոր վայրերանեներուն։ Ահարոնեան առաւելապէս ուժի և վրէժի երգիչն է, մեր լացի երգիչը գեռ չէ ծնած, մեր հոկայական վշտին համապատասխան հայ աղբերգուն ակասկած պիտի ծնի մէկ օր։

Ներկայ օրերուն, երբ հայ գրականութիւնը իր ամենամեր՝ կ՝ապրի, երբ չնորհք ունեցող գրողներէն շատեր իրենց սեղծած կամ ընդօրինակած նոր ձևերուն մէջ կ՝ դառնան անհասկնալի, Ահարոնեանի գրականութիւնը ոսկի գետ մը կը մնայ որ կը հոսի անդադրում։ Անոր գրելու ձևն ու լեզուն օրինակ պիտի ըլլան անոնց, որոնք կը կարծեն որ անհասկընալի դառնալն է արուեստն ու արժանիքը։

Ցաւալի է որ մեր ապրած տարիներ ը առիթ չեն տուած ճանչնալու և գուրգուրալու մեր գրական արժէքներուն վրայ։ Տակաւին վերապրող սերունդը պէտք եղած չափ չի ճանչնար՝ ռուս մեծ բանաստեղծ մը՝ Տէրեանը Անգամ չիսոի է Մեծարենցի, Վարուժանի և Սիամանթոի արժէքը չատ մը մտքերու մէջ։ Այս տեսակէտէն անկասկած ամենաբաղդաւորը Սեւեռիս Ահարոնեան է եղած, որ կ՝ապրի բովանդակ գեղին սրտին մէջ, եօթնամեայ մանուկէն մի չ եօթանասունամեայ ծերունին, գեղս գէտ գրողէն մինչև համեստ ընթերցողը։

Ահարոնեանի արուեստը բարձր է իր անձին պէս։ Հայ երիտասարդութեան կուռքն է ան։ Գաղափարներու ծով մըն է անոր մտքը, որ դադար չի գիտեր։ Մինչ չարք մը անուանի ու անչան գրողներ քանի մը էջ գրելէ վերջ կը լքեն ասպարէզը՝ պարպելով իրենց մտքի պաշարը,

ԴՈՒՐԸ

ՍԸՐ ՕՍԹԷՆ ԶԷՄՊԼԸՐԼԷՅՆ

ԲՈՒՍԱԲԱՆ ԵՒ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆ

Հետաքրքրական է գիտնալ թէ պետական մարդիկ ինչ կերպով կատարեն իրենց արձակուրդի ժամերը, կամ ինչպէս, պիտի ըլլին անդիտացիները, իրենց Week ends երբ։ Մինչ Պրիան՝ որ որդ ուզեալ ը Լորդ Պալֆոր՝ բիլիարդով և Լորդ Ճոճ՝ կոլֆով կանցնեն իրենց հանգիստի ժամերը, ոչխարի ամուսնացած կայրուեթեան արուային քաղաքականութեան պետը՝ Սըր Օսթէն Զէմպըրլէյն՝ պարտիզպանութեամբ կը պարապի այդ ժամերուն մէջ։

Անգլիոյ Թուիթ կոչուած դիւղին մէջ չքեղ ագարակատուն մը, ուր Սըր Զէմպըրլէյն իր կնոջ և երեք զաւակներուն հետ չրջապատուած իր հանգիստ օրերուն կը պարապի պարտիզպանութեամբ։ Մանաւանդ իր սիրականներն են ծաղիկները և իր ժամանակէն մը է բաստանութեան։ Իր ամառային պարտէզը (roof garden) հիանալի է։ Այս իր ժայռերու պարտէզը՝ լեռնային նկարագրի տեսարաններու համադրութիւն մըն է։ Քարերուն կայանուելէ յետոյ բարակ թելեր կը վազեն և ժայռերու միջև դանուող հողի փոքր չերտերուն վրայ բազմապիսի ծաղիկներ, թելուկ ծառեր, մշտադալար թուփեր կաճին առատօրէն։ Եւ մինչ Բրիտանական արտաքին գործերու նախարարը քնութեան այս լուռ և անոյշ գիրկին հանգիստի ժամերը անցնել կերազէ, հեռաձայնը մշտ կը գրգռէ, բոլշեվիկական հեռագիր մը անիծական պատասխան կը սպասէ, պետական կարմրակաչի անուանը պատուանագիրներով լեցուն կը հասնի և այս կերպով մեր մեծանուն պարտիզպանին հանգիստը կը վրդովեն։ Բայց անիկա բնաւ չի գանգատիր։ Ամէն անգլիացիի սիրտին մէջ իր երկրին քառայելու զգացումը, հաւատքի հանգանակն է։

Կարելի չէ՞ հարց ել թէ՝ ի՞նչ կը նեն մեր պետական մարդիկը Հայաստանի մէջ։

— Անենք ալ նարմիր բոդկ կը ցանեն։ ՍԵՊՈՒՀ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՊԱՆԻՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ

Պանիրի գործարաններու կառուցման աշխատանքները վերջնականապէս աւարտած են բոլոր գաւառներուն մէջ։ Արդէն իսկ կարգ մը պանրագործարաններ կաշխատին։ Ընդամէնը 10 գործարաններ կառուցուած են Երևանի, Լենինականի, Էջմիածնի, Լոռի, Փամպակի, Դիլիջանի, Նոր Բայազիտի և Զանգեզուրի մէջ։ Սովրդի կառուցման աշխատանքներու համար ծախսուած է մօտ կէս միլիոն ռուբլի։

Այս գործարաններու տարեկան պիտի արտադրեն 30,000 միլիոն չուէտական պանիր։

Հոդաբերձ գործակարութիւնը նպատակ դրած է մեծ չափով զարգացնելու չուէտական պանիրի արտադրութիւնը և այդպիսով զարկ տալու կարնատնտեսութեան։

Այն վայրերու մէջ ուր հնարաւոր է չուէտական պանիր պատրաստել, մեծ տեղ պիտի արուի նաև տեղական և հոլանտական պանիրի պատրաստութեան։

ՍԵՒԱՆԱՅ ԼՃԻ ԵՒ ԱՐԱՔՍԻ ՄԻՋԵՒ ՍԵՂՄՈՒԱԾ ՓՈՔՐԻԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՈՐՈՒ ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻ

Խորհրդային ժամանակի տուեալներով, մինչ 1926 ի ամրան հայ ժողովուրդը իր սեփական այօտատեղիներու վրայ ընդամէնը մէկու կէս միլիոն գլուխ անասուն արածած, այդ նոյն ամրան թաթարները և վրացիներ իրենց 1 800,000 անասունները պահած են մեր արօտատեղիներուն վրայ։

Նախամեծար կը հաստատէ։ Բայց, երբ որ դուք կը տեսնէք թերութիւններ անանկներու քով, որոնք ազգն մը տաւորականները կը համարուին, ազգը վարելու կը յաւակնին, կարծիքներ կը յայտնեն. կը զարմանաք և ակամայ կը նայիք այն ձեռքերուն՝ որոնց ապականութիւնը «Արարիոյ ամրողջ անուշահոտութիւնները պիտի չիրնային մաքրել։

Երևի, պիտի չարունակուի տակաւին։ Այս դրութիւնը, ուր մարդիկ իրենց ազգ. պէտքն մը առաջարկուած պարագային պիտի մտածեն թէ ինչպէս կրնան օգտուիլ անկէ։

Տեղը չէ՞ ըսել, «Վ դարեր, «Վ բարքեր։

17—9—27 Տամաս Հ.

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԷԹԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

Երկու տարի առաջ, Հալէպի առաջ որդարանին կողմէ նշանակուած ընտրուած տեղւոյս Թաղական խորհուրդը իր հրապարակային հրաժարականը տուաւ ազգ. վարժարանի հանդէսներուն առիթով։

Անհասկնալի և մեծ սխալ չէ՝ մասնաւորութիւնը որ, տեղի տուած է սոյն հրաժարականի։

Երկար տարիներէ ի վեր, ազգային անկերպարան ու անկազմակերպ վիճակէն հաղ՝ուելէ ազատուած, ազգային նորմալ շրջանի մը բարիքները վայելելու սռիթը ստեղծուած մէկ պահուն, յանկարծ, վերջին երկու տարուայ ընթացքին անօրինակ ճիգով և սխատութեամբ յառաջ եկած արդիւնքներուն մէկ վայրկեանի մէջ փճացումը տեղ ոյս ազգային գիտակից դասակարգին մեծ ցաւ պատճառած է։ իսկ պրդտոր ջուրի մէջ ձուկ որոնալ ուզողներուն ալ հաճելի երևցած։

Մենք փորձով տեսանք թէ անցեալի մէջ որչ մեծ դժուարութիւններու բաղխեցաւ Լեռքսանդրէթահայութիւնը ազգային մարմին մը ստեղծելու համար և չկրցաւ մինչև Հալէպի առաջնորդարանի մէջամտութիւնը։

Ահա, անցեալի նոյն ազգային քառասային վիճակը պիտի չարունակուի նորէն տեղւոյս մէջ, եթէ երբեք Թաղական խորհուրդը եռ չի վերցնէ իր հրաժարականը։

Բայց, ներկայիս, ուրախալի պարագայ մը եթէ կայ, այն ալ մինչև նորընտրելի մարմնոյն գործի ձեռնարկելը հրաժարեալ Թաղական խորհուրդին՝ գործը չարունակելու տրամադրութիւն ցոյց տալն է։

Վերջերս, Առաջ. փոխանորդ Տէր Գրիգոր Ա. քհնյ. Մինասեան հոր իսնդրանք—հրաւէրով գումարուած հրաժարեալ Թաղական խորհուրդը, առաջին հերթին իսկ նկատի առած է տեղւոյս ազգ. վարժարանի վիճակը։

Անցեալ տարուայ չրջանին, կարգ մը ուսուցիչներուն կողմէ վարժարանին մէջ տեղի ունեցած անկարգութիւնները նկատի առնելով, Թաղական խորհուրդը, որոշած է անցեալ տարուայ վարժարանի ուսուցչական կազմը անտեսել, ի բացառեալ ուսուցչուհիներէ՝ այս տարուայ չրջանի համար։

1927—1928 տարեշրջանի համար ազգ. վարժարանի իբրև տնօրէն ներկայացուած թեկնածուներուն առաջին չարքին վրայ կը գտնուի Պ. Վահագն Քիւմրեան, Սանասարեանէն և Ժընէվի համալսարան վկայեալ, քաջ հմուտ ֆրանսերէն և հայերէն լեզուներուն, վարած է շատ մը պատասխանատու պաշտօններ։

Զեր գիտեր թէ, Պ. Վահագն Քիւմրեան պիտի ընդունի՞ սոյն հրաւէրը թէ ոչ. բայց ամէն պարագայի տակ կը յուսանք որ ան չը մերժեր այն տեսակ չրջանի մը նպաւէր, որ իրեն պէս ուժի ի պակասէն կը տառապի չարունակ։

Ալիքսանդրէթ Լ. Տ. ՇԱՄԼԵԱՆ

13—9—27

Ահարոնեանեան տարուէ տարի հայ գրականութիւնը կօժտէ նորանոր գործերով։ Որ վէճեան անոր սրտին մէջ կ՝ապրի ցեղը իր վշտերով, իր առօրեայ ապրումներով և իտէալովը։

— «Մասիսն է իմ ուռաջին ուսուցիչը, հայոց աշխարհն՝ սիտանը»՝ կը գրէ Ահարոնեան։

Մասիսի չափ բարձր և անոր պէս մնայուն է նաև իր գործը։ Կաղապարը հայոց երկրի հոկային իր հոգիէն ներս։ Հոկայ մը նաև ինքը, որ պիտի ապրի ներկայ ու գալիք սերունդներու սրտին մէջ։

Ի՞նչ հոգ վիշտը որ կը տանջէ անոր հոգին։ Բովանդակ ցեղն է խորչակահար։ Ցաւերժական պիտի ըլլայ նաև ցեղը։ Ամուր է ցեղին երազը ու ապա լուսաւոր ապագան։

Ցաւերժական և լուսաւոր պիտի ըլլայ նաև Ահարոնեանի փառքը։

«Իմ Գիրքը» դափիի նոր ոսկ մը է անոր խոհուն ճակատին։

Պըսգիլեկ ԼՈՒԹԵՐ

(Վերջ)

ԳԵՐՄԱՆ ՌԱԶՄԱՆԻՒԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ՍՎ. ՊԷՏԻ ԸԼԼԱՅ Մ. ՔԷՄԱԼԻ ՅՕԳՈՐԴԸ

«Սան Ֆիլ» խօսելով ապգիրու դաշնակցութեան փուճ վիճաբանութեանց մասին, ահազանգը կը ճնչեցնէ այդ ժողովին եռեւ կատարուած դեպքերու մասին։ (8 սեպ.)

Ամբարեւ ուշադիր և լաւատեղեակ գիտցող չի կրնար հաստատ ու անտարբեր մնալ մինչ բռնկելու պատրաստ օճախ մը եղող ալեւքն մէջ զարգացող կարգ մ՝ դէպքերու մասին։ Մինչ Մընէվի մէջ ը չաղակրատեն, Պերլին գաղտնալ դիրք կը բռնէ Թիւրքիոյ մէջ ու կ՝աշխատի կազմակերպել իր դասկին զինակցին սպառազինումներն ու պատերազմական կարգուսարքը։ Առօրեայ դէպքերու խառնիճաղանճին մէջ կը թրուի թէ ծանր իրողութիւններ կը խուսափին մեր ուշադրութենէն։ Դերմանական տուներէն Տէյոսաուի Եունքերսը Էրուէնի Բրուփը և Պերլինի Ռոպոխը գործարաններ չինած էին Ռուսիոյ մէջ, Խորհրդային միութեան սպարած զէնքերը, օրէնաւերն ու ռազմանիւթերը պատրաստելու համար։

Խորհրդային միութիւնը 1926 ի համաձայնագրով իր կողմէ յանձնառած էր Թիւրքիոյ հայթայթել սեծ թիւով օգնաւեր, հազարաւոր հրացաններ, ընդ վիճաներ և թնդանօթներ՝ եզերքներու պաշտպանութեան համար։ Բայց չկրցաւ իր յանձնառութիւնը կատարել։

Այս առեն ապաստէզ լլալու Պերլին ու Մոսկուայի վրայ այնպէսի ճնշում մը բանեցուց, որ խորհրդային կառավարութիւնը հաւանեցաւ իր ծախքերով Թիւրքիա փոխադրել Ռուսիոյ մէջ չինուած գերման գործարաններէն մէկ մասը։

Այս օր այդ գործարանները վերաչինուած և համախմբուած են Էսքիշէհիր մէջ (Գաղատիա և Էսքիշիրի երկաթուղագծին միացման կէտը)։ Ամբողջ պաշտօնէութիւնը գերման սպաներու և ենթասպաներու ղեկավարութեան և հսկողութեան տակ կը գտնուի։ Այս գործարաններէն ներս մտնել արգիլուած է։ Աշխատանքները բացարձակապէս գաղտնի կը կատարուին։ Վերջերս թիւրք բանակի ոպայակոյտի պետ Ֆէվզի փաշա Պերլին գնաց։ Հոն տեսաւ գընդապետ Նիք Լայը — որ պատերազմի ընթացքին Պալքաններու և նոյնիսկ կարգ մը թիւրք չրջանակներու մէջ մասնաւոր պաշտօններ վարած է,— և անոր տեղեկութիւններ տուաւ յ՝չեալ գործարաններու վիճակին մասին։ Այս գնդապետը, մասնագէտ թիւրք զինուորական խնդիրներու, նիրչնչող ու հեղինակն է ռուսթիւրք գերման դաշինքին և կապուած է գերման պատերազմական նախարարութեան։

Այսպէս ուրեմն, Մընէվի մէջ «Յուզիք է սահմանել» կը չինեն, Շ՝ուրեզվան ալ անոր ը գործակցի, բայց Թիւրքիոյ մէջ իր մարդիկը կարգադրեն Թիւրք հանրապետութեան սպառազինումը։

Մընէվի մէջ կը խօսին, Էսքիշիրի մէջ գործ կը պատրաստեն։ Բազուկները թրքական են, գործիքները ու ուղեղները գերմանական և ռուսական։

Անցած օր ըսի թէ ի՞նչ վիճակի մէջ կը գտնուի Մուսթաֆա Քէմալ։ Կացութիւնը այնքան ծանր է, որ իր նախարարները՝ անուանի գայթակղութիւնէ մը վախնալով, արգիլեցին զինքը Զմիւռնիա մեկնելէ, հոն դարմանուելու համար։ Ըսի նաև թէ Համիդ փաշա չուղիր գործերու պատասխանատուութիւնը պահել՝ անկարող նախագահի մը հետ։ Ըսի նաև թէ Մուսթաֆա Քէմալի յաջորդ նշանակուած է։ Ադ յաջորդն է գրաւար Ֆէվզի փաշա, որ Պերլինի մէջ...

Վրդովիչ չէ՞ այս։ Ու թոյլատրելի չէ՞ հարցնել թէ երկու գրութիւններէն ո՞րը պիտի յաջողի ամենէն առաջ, «Գաւղաթերո՞ւնը թէ այն՝ որ Մոսկուայը ճնշումով կը յանգոր Պերլինէն Էսքիշէհիր, մինչ Ռաքովսքի և ընկերները կաշխատին արևմուտքի մէջ ցանել անվստահութեան և Ընկերային Յեղափոխութեան սերմերը։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐԴ ԱՐԱՐԱԾԸ ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՏԱՐԻՆԵՐ ԱՌԱՋ ԿԱՊԻԿԷՆ ՍԵՐԱԾ Է

Անգլիական գիտունական ընկերութեան համաժողովին մէջ տեղի ունեցած զուտարման միջոցին ականաւոր մարդաբան Սըր Արթիւր Քիթ բանախօսութիւն մը ընելով յայտարարած է թէ այլեւս կասկած չէ կայ որ մարդկային ցեղը կապիկէ սերած է, բայց այս կատարելագործումը մէկ միլիոն տարի առաջ եղած լլլլով, պատճառ չէ կայ այս բանին համար կարմ ելու և ամչնալու։

Ընկերութիւնը մտադիր է գնել Տարվինի բնակած և աշխատած տունը, միւզէի վերածելու համար զայն։

ԿՂԵՐԸ ԿԸ ԳԱՅԹԱԿՂԻ

Ֆլանանացի կոմնաւոր մը հոլանի թներով կիներու տեսքէն գայթակղելով ըսած է իր քարոզին մէջ.

«Ո՛վ Տէր, դուն որ ամենակարող ես, մեզ ներու բանակ մը ղրկէ, որպէսզի մերկանդամ կիներու կուրծքերն ու թեւերը խածնեն ու անոնց արիւնը ծծեն»։

ՄԱՅՐ ԿՅՏՈՒՄԸ ԿԸ ԽՆԱՄԷ ՈՐԲՈՒԿ ՃԱԳԱՐՆԵՐԸ

Դէպքը կը պատահի Քէնտոլ, Վիսքանսընի մէջ։

Երկրագործին մէկը մէկ քանի մահամերձ ճագարի ծագեր կը գտնէ և խորհելով թէ աւելի լաւ կ'ընէ որ զանոնք որպէս ախորժահամ միս հրամցնէ իր բարեկամներէն մէկուն, սգառակին մէջ մէկ քանի ձագեր ունեցող կատուի մը, զանոնք կը տանի և կը նետէ մայր կատուին առջեւ։

Կատուն փոխանակ ճագարի ձագերը մեռցնելով անուշ մը ճաշակելու, կ'որդեգրէ զանոնք և իր ձագերուն հետ կը խնամէ և իր լեզուով ինչպէս իր ձագերը նոյնպէս և որբուկ ճագարները կը լուայ ու կը մաքրէ։

Երբ կատուն այժմ այսպէս մայրական խնամք ցոյց կուտայ ճագարի ծագերուն հանդէպ, խնդիր է թէ ի՞նչ պիտի պատահի երբ անոնք մեծնան։

ՍԵՏԱՔՍ ԳՈՒԼՊՆԵՐ ԵՒ ԿԱՐՄԻՐ ՇՐՔՈՒՆՔՆԵՐ

Պուտափէշտի բոլոր վարժարանները վտարեցին այն աղջիկները, որոնք բարակ մետաքսեայ գուլպաներ կը հագնէին կամ երբ շրջ. զգեստները մինչև ծունկ կը հասնէին։ Դպրոց չեն ընդունիր նաև այն աղջիկները, որոնք երկար կը քսեն իրենց շրթներուն և երեսներուն։

ԼԻՆՏՊԷՐԿ ԵՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ

Կ'ըսեն թէ ամչկոտ Լինտպէրկ շատ զարմացաւ, երբ տեսաւ որ բազմաթիւ քաղաքներու մէջ հարիւրներով լուսանկարներ ցրուած են, որոնց վրայ Լինտպէրկ կը ներկայանայ ազնուր աղջիկներու հետ երես երեսի։ Քնութիւնը ցոյց տուաւ որ Նիւ Եորքի լուսանկարիչ մը բնական մեծութեամբ շինած էր Լինտպէրկի լուսանկարը։ Աղջիկները, որոնք սիրահարուած են Լինտպէրկի այդ մեծ... լուսանկարին հետ։

Այսպէս, լուսանկարիչը բաւական դրամ դիզեց։

ԱՍՏՂԵՐՈՒ ԹԻՒԸ

Արդի աստեղագիտութիւնը գրատած է որ աստղերու թիւն է 30, 000 000,000, կ'ըսէ Տր. Ապըթ։ Այս թուական գնահատումը կը չափէ աստղերու անհամար և տիեզերքի անսահման ըլլալու գաղափարը եթէ կ'ըսեն աստղագէտներ, ան համար և տիեզերքը անսահման ըլլալին, այն ատեն ամբողջ երկնակամարը պիտի փայլէր արեւուն նման։

ՔԱՂԱՔ. ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԺԸՆԷՎԻ ՄԷՋ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՕՐԷՆՔԷ ԴՈՒՐՍ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԻ ԵՒ ԾԱՓԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ ԿԸ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԻ

.— Զինաթափութեան յանձնաժողովը ծափահարութիւններով քուէարկեց Բոլոնիական առաջարկը, ըստ որուն պատերազմը օրէնքէ դուրս կը յայտարարուի. միայն ճարտոնի ներկայացուցիչ ձեռնպահ մնաց առարկելով թէ այս սահմանները կարելի է միայն պարտադրել այն ազգերուն, որոնք անդամ են ազգերու դաշնակցութեան։ Զինաթափութեան յանձնաժողովը առ ի ուսումնասիրութիւն Դեր-յանձնաժողովի մը յանձնեց Պ. Փիլ Պոնֆարի յիշատակագիրը որով կը պահանջէր մանաւանդ մարմինի մը պաշտօն յանձնել զինաթափութեան վերնաժողովը պատրաստելու եւ ապահովութեան խնդիրը վերջնականապէս ամուր հիմերու վրայ դնելու համար։

ՖՐԱՆՍԱՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՈՐ ՐԱՔՈՎՍՔԻ ԵՏ ԿԱՆՉՈՒԻ

Փարիզ.— «Մաքէն» թերթէն. Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան հրահանգին վրայ. Մոսկուայի Ֆրանսական դեսպան Պ. Կէրպէթ, բացատրեց Պ. Չիչերինի, անցեալ շաբաթուան նախարարաց ժողովէն վերջ, հրատարակուած ցոյցին իմաստը, ըստ որում Ֆրանսան չիկրնար Ռուսիոյ ոչ-միջամտութեան դատինի բանաձեւութիւնները սկսիլ, եթէ Մոսկուան ետ չի կանչեն դեսպան Բաֆովմին իրենց յարմար տեսած միջոցներով կամ պատրուակներով, եւ չի յարգեն 29 Հոկտ. 1927ի իրենց յանձնառութիւնները, եւ իրենց պարտքերուն կարգ եւ դրութեան համար վերջնական ու որոշ առաջարկներ չի բերեն։

ՎԵՐՏՕՆԻ ՄԷՋ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՐՍՐՈՂՈՒԹԻՒՆ 50 ԱՆԾԱՆՕԹ ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ԴԻԳԱԼԻՆ ՍՈՂԵՑ

Վերտէօն.— Յունիսմանի մէջ կատարուեցաւ մատուռի օծման եւ հաշտութեան մեծ զանգակի կնքումի արարողութիւնը մօսէնեօէր Ժիճիքէի կողմէ, նախագահութեամբ Լիոնի արքեպիսկոպոս Կարտինալ Մորէնի, եւ ի ներկայութեան մարաջախտ Փէթէնի, Վերտեօնի եւ Խաղաղութեան Թորպիւռն-վան Պիւրէնի. Յունիսմանի ռազմանակտին վրայ իջնող 50 անծանօթ հերոսներու անունները պարունակող դագաղները կ'անցերեւոյթանային ծաղկեպսակներու ներքեւ ամենագեղեցիկ ծաղկեպսակը կը կրէր Վերտէօնի խաղաղացի մարաջախտ Բիլիուսֆիի անունը։

Ամերիկեան լեգէոնականներու պատուիրակութիւն մը նազարապետ Սավոյի գլխաւորութեամբ, Բիբիւսի գերեզմանատան մէջ գտնուող Լաֆայէթի շիրիմին վրայ ուխտագնացութիւն կատարեց։

ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԳԻ ԿԸ ԽՕՍԻ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՉԷՈՐ ՍԿՍԱԾ ԷԸՆԴՀ. ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Պէրլին.— Նախագահ Հինտէնպուրգ Թանէնպէրկի ազգային յիշատակարանի պաշտօնական բացումը կատարեց։ Ան յայտնեց թէ իր պարտականութիւնն է հանդիսաւոր կերպով յայտարարել եւ հաստատել այն ամբաստանութիւնը, ըստ որում իբր թէ Գերմանիան յանձնառու ըլլայ պատերազմներու ամենասարսափելին յայտարարած ըլլալուն համար։ Նախագահը ըսաւ թէ պատերազմը Գերմանիոյ համար՝ բռնամիներով շրջապատուած ազգի մը պաշտպանութեան համար պարտադրուած ամենագեղեցիկ միջոցն էր, եւ Գերմանիան պատրաստ է հաշիւ տալու անկողմնակալ դատաւորներու առջեւ։

Պէրլին.— 20 Սեպտ. «Մաքէն» թերթէն.— Անպատշաճ շրջանակներ կ'ըսեն. Շթերիզման նախապէս լուր ունեցաւ, եւ իր կատարեալ հաւանութիւնը տուաւ, Թանէնպէրկի մէջ Հինտէնպուրգի արտասանած ճառին։

Լոնտոն 20 Սեպտ.— Ամբողջ անգլիական մամուլը խիստ մեկնութիւններ կուտայ պատերազմի պատասխանատուութեան վերաբերեալ Հինտէնպուրգի ըրած յայտարարութիւններուն առթիւ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՏԱՐԱՆՈՎ Կ'ՍՊԱՌՆԱՆ

Մեր դժբաղդ ու բռնաւոր տարագիր հայրենակիցները զանազան խոստումներով ծովին ու ովկիանոսին յանձնող հայանուն սրմտարներու դէմ մեր մղած արդար պայքարին իբր հետեւանք, ինքզինքը Կովկասի եւ Թուրքիոյ գաղթականներու միութեան նախագահ անուանող մի ոմն Սեդրակ ապրամոն մեր դէմ դատ է բացած։

Մեզի գիտակ մեր մամուլի կոչումին եւ արդարութեան օրէնքներուն, ինչպէս նաեւ ծանօթ տեղական եւ հովանաւոր կառավարութեանց մեր գաղթական ժողովուրդի հանդէպ ցոյց տուած հոգածութեան չի պիտի թոյլատրեմ որ կարգ մը անպատասխանատու մարդիկ մեր տարաբաղդ հայրենակիցներու կեանքերով խաղան։ Օր օրին սրատնքմլիկ լուրեր կուգան ովկիանոսներու միւս ափերէն, հոն տիրող անգործութեան եւ բռնաւորութեանց մասին։

Այս բազմաչարչար եւ տառապեալ ժողովուրդը այլեւս զանակներ չունի զոհելիք եւ կը խնայէ իր ամենատարիքոտ պառաւն ալ։ Զեզի ուզեր որ մեր հայրենակիցները յանձնուին փոքրիկին եւ ալիքին, քանի հիւրընկալ աղնիւ ժողովուրդը իր գիրկը բացած է մեր առջեւ եւ մեծ տարութեան մը հովանաւորութիւնը կը վայելեմ։

Նմանապէս պէտք չէ մոռնան բոլոր կարգի սմսարները որ դատարանն ու կառավարութիւնը ժողովուրդի իրաւունքներու պաշտպաններն են, եւ թոյլ չի պիտի տան որ անպատասխանատու եւ անպատասխանատու մարդեր հաւատականութիւններու հակատագրին հետ խաղան։

ՎԷՊԱՅԻ ԴԷՊՔԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ամերիկեան դեսպանները, վրանաքաղաքի մէջ պատահած վէպի դէպքի մը առթիւ, կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցներու հետեւանքով մաս մը տուներ այրած էին։

Այս առթիւ կարգ մը հայրենակիցներ, հոս ու հոն տեղի անուանարկութիւններ բրած են կարգ մը հայ բժիշկներու հասցէին, որոնք ի պաշտօն ստիպուած էին եւ պատասխանատու, դեպքը իմացնելու առողջապահական ծառայութեան. եւ միեւնոյն ատեն այդ ի նպաստ վրանաքաղաքի մեր հայրենակիցներուն։

Ճիշդ չէ եւ անարդարութիւն է զուր տեղ պատուաւոր ազգայիններու հանդէպ անուանարկութիւններ բնել։

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ՀԱՍՍԱՅՐԱԿ

Պօսրա էսքի Շամի մէջ ժանտախտը կեանքեր կը խլէ, Հավրան սանձագին բժշկապետը տեղւոյն վրայ փութաց համանարակին դէմ պայքարելու համար։

ՄԱՂԿԻՔԸ ՈՒՂՂԵԼՈՒ ՀԱՍԱՐ

Դամասկոսի միւֆթին եւ բաղսպեսութիւնը վէճի մէջ են, Հրեից քաղը գտնուող էլ Ահմարի մզկիթին պատճառաւ։ Թաղապետութիւնը կուզէ մի փոքր մզկիթը եւ քաղը տեղերու համար, միւֆթին միւֆթին «Ֆեթվա»ով մը արգիլած է դպչիլ այդ աղօթավայրին։

ՍԻՐԻԱՅԻ ԿԻՆԸ ԿՈՒԶԷ ՔՕՂԸ ՆԵՏԵԼ

Դամասկոսի ժանմեռնկան կիներու Լիկան ծրագրած էր մեծ ցոյցեր կազմակերպել, պահանջելով որ իրենց քօղերը վերցուին։ Իլիմանցիները խստիւ բողոքեցին, եւ Սուրիոյ պետութեան նախագահ Ահմէտ Նամի պէյ ստիպուեցաւ այդ ցոյցերը արգիլել։ Կ'երեւի Դամասկոսի կիներուն համար չէ հնչած տակաւին քօղազերծ ըլլալու ժամը։

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԳՈՂԵՐԸ

Անցեալ գիշեր յանդուգն գողեր մտան խան Անդուան Պէյի մէջ Պ. Ժորժ Սաուտաի գրասենեակը եւ մուտքի դուռը խորտակելէ վերջ, «Ալ Թաեար» թերթին խմբագրապետին գրասենեակին մէջ զգոյշեն գողցան կլորիկ զուտար մը։ Գողերը դեռ անծանօթ կը մնան քննութիւն բացուած է։

ԲԱՆՏԻ ԶԵՂԾԻՄՆԵՐԸ ՔՆՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Եւրոպական նախարարութեան քննիչ Պ. Բանուբ պատօնս ստանձնեց, 1926 Յունվարէն սկսեալ բանտային վարչութեան բոլոր հաշիւները քննելու։ Քննութիւնէն պիտի հաստատուի թէ գնուած ապրանքները իր նպատակին գործածո՞ւած են թէ ոչ։ Այս առթիւ պիտի քննուին նաեւ բանտին ապրանք հայթայթող 10ի չափ ծանօթ առեւտրականներու տետրակները, բանտին կոխակայուած բոլոր պատօնեութիւնը։

ՔՆՆԱԿԱՆ ՊՏՈՅՏ

Ոստիկանութեան տնօրէն իզզէտին պէյ էլ Օմարի երէկ առաւօտ Թրիփոլի մեկնեցաւ, ոստիկանութեան խորհրդական Պ. Փրոչի ընկերակցութեամբ։ Անոնք պիտի քննեն հիւսիսային Լիբանանի եւ Աֆֆարի բոլոր պահականոցները եւ ոստիկանները։

ԿՆԿԱՆ ՄԸ ՀԱՍԱՐ ԵՐԿՈՒ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ ԶԻՐԱՐ ԿԸ ՅՕՇՕՏԵՆ

Լիբանանի Զղորդա գիւղին մէջ սոսկալի կռիւ պատահեցաւ երկու եղբայրներու միջեւ, կնկան մը երեսին։ Դատոյցները պատեաւեն մերկացան, եւ Ապտիլ Ղանիդամա իր դատոյցը մխեց իր եղբօրը փորը եւ զայն մահացու կերպով վիրաւորեց։ Ոճրագործը որ կրցած է փախչիլ, խստիւ կը փնտռուի։

ԺԱՆՏԱԽՏ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Տերզօրէն մինչեւ Դամասկոս ժանտախտի համանարակ կը տիրէ, Դամասկոսի մէջ ցարդ 4646 հոգի այդ հիւանդութեան դէմ ձրի պատուաստուած են առողջապահական նախարարութեան բուժարանները մէջ։

ԹԻԱՊԱՐՏ ՍԸ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ՓՈԽԶՆԼ ԲԱՅՑ ԿԵԱՆՔԸ ՎՐԱՅ ԿՈՒՏԱՅ

Ասկէ առաջ գրած էինք թէ Լիբանանի կառավարութիւնը որոշած եւ գործադրութեան դրած է այն որոշումը ըստ որում թիապարտութեան վճիռ ստացող բանտարկեալները պիտի օգտագործուին Ճէպել Տրիզի հանրային վերաշինութեան աշխատանքներու մէջ։ Նոյեալ օր թիապարտ մը օգտուելով պահեն առիթէ մը փախուստի կը դիմէ, պահապան ժանտարման ատենին կը նեմարէ եւ կ'ազատուի կանգ առնել, բանտարկեալը մտիկ չըներ եւ կը շարունակէ փախչիլ, սակայն զնդակը ետեւ կը հասնի իր ետեւէն եւ զինք անկեր դան գետին կը փռէ։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՊԱՏՄՈՒՄՔՆԵՐԸ

Ա.ԻԱՆԴԱԿԱՆ ՄԱՏԱՆԻՆ

Գրեց՝ Վ. ՀԱՎԱԴԵԱՆ

Եւ Նրանք սիրում էին իրենց տիրոջը։

Վաղարշը, սակայն, խնդ աչքով էր նայում Հայրենակից մի երիտասարդ, խելացի ու շիտակ մի արհեստաւոր, «Սոցիալ Դէմոկրատ» կուսակցութեան անդամ, յաճախ զրուցել բացատրել էր Նրան դասակարգային կռուի ու սոցիալիզմի գաղափարը...

Բուրժուազիա, պրոլէտարիատ... գործարանային արտադրութիւն... նիւթերի ու մթերքի ու շուկի անհաւասար բաշխում...— այս ամէնը տեղ գտան Վաղարշի գլխի մէջ՝ այն ձեւակերպումով թէ—

«Հարուստները մեզ զրկում են, նշանակում է մենք պէտք Նրանց հէրն ենք ա՞ծենք»։

Եւ սկսում է գրգռել տան մլուս ծառայողներին—

— Ինչ էք բուրժուի հնազանդ սարուկները դասել, Պահանջե՛նք, հե՛րն անիծենք։

Արսէն-Բէկն իմանում է այդ մասին և Վաղարշին կանչում՝ յանդիմանում, խրատներ է տալիս, աւել ցընելով—

— Արդարութիւն, հաւասարութիւն պահանջողը պ'տի նախ և առաջ ինքը աշխատասէր ու ազնիւ մարդ լինի։ Բայց դու ո՛չ մէկն ես, ոչ մլուսը։

...Այնուամենայնիւ, Վաղարշը շարունակում է և՛ առել և՛ տրաբն. Չալ՝ ինքը, գրգռել՝ ուրիշներին։

Տան հարստութիւնը նրան նախանձ ու զայրոյթն էին շարժել։ Չէր կարողանում հանգիստ հայեացքով նայել իր աչքի առաջ հոսող փարթամ կեանքին։ Եւ առանձնապէս խեթ էր սկսել մաթկ տալ խոշոր եաղուրթին, որ Արսէն-Բէկն էր կրում իր մատին... Թանկագին քարը իր արտակարգ փայլ-հմայքով Վաղարշի վրայ միշտ էլ գրգռիչ տպաւորութիւն էր անում, ինչպէս որ կարմիր լաթը կապած ցուլերին է վրդովում։

Արսէն-Բէկը սով լուրթիւն ունէր, ոնէ բան գրելիս, գրիչը ձեռքին, աջ ձեռքի մատնամատ վեր ցցել և շրջել եաղուրթը, որ այդ մատին էր անցուած, շողշողում էր մանրիկ աւեակներով...

...«Հե՛ռդ եմ անիծել, բուրժոյ»— նախանձով կխորհէր Վաղարշը, ամէն անգամ, երբ առնթ է, ունենում այդ շողշողումը տեսնելու։—«բա խի՞ ինձ պէս մարդու մատին չպիտի լինի էդ մատանին»։

***

Տարիներ անցան։ Վաղարշը հասցրեցնեաց կ'լ առաւել գազազած, չարունակեց մնալ նոյն ծոյլն ու ապիկարը, բայց և անփոփոխ, պանպանեց ատելութիւնն ու թշնամանքը։ Եւ քանի-քանի անգամ Արսէն-Բէկը, նրա գէշ ընթացքից հարկադրուած, նրան հեռացնելու որոշում էր տալիս ինքն իրան։ Միւս-ժամանակ — չէր իմանում, ինչո՞ւ — խղճում էր ու վերստին հաստատում, որ մնայ դպրոցի մէջ։

Սակայն վերջ ի վերջոյ հեռացրեց, վասնզի այլեւս անտանելի դարձաւ այդ ծառայի արարքները։

***

Շուտով դրանից յետոյ տեղի ունեցաւ բոլշեւիկեան յեղաշրջումը։ Երկրի մէջ հաստատուած նոր բանուորա-գիւղացիական իշխանութիւնը անխնայ կռիւ յայտարարեց չահագործող դասակարգերի դէմ։ Բոլոր մասնաւոր սեփականութիւնները հրատարակեցին ժողովրդի սեփականութիւն։ Կալուածք, տուն, գործարան, խանութ, ապրանք և այլն, այլեւս ժամանաւոր մարդկանց չէին պատկանելու։

Եւ Արսէն-Բէկի ձեռքից առան գործարանն էլ, կալուածներն էլ, տունն էլ։ Ինքն Արսէն Բէկը այդ ամէնը անտարտունջ տուեց, տասելով «Իրականութեան հասունցած պահանջների դէմ չենք կարող պայքարել»։

Օտոյ եկան բնակարանը բռնագրաւեցին՝ տիրի բոլոր կահ-կարասիքով։ Մելիք-Վասանեանների ընտանիքին միայն երկու փոքրիկ սենեակ տրամադրուեց, վարի յարկում, ուր ծառաներն էին ապրում։

— Վնա՞ս չունի,— հաշտուեց Արսէն-Բէկը.— այսուհետև էլ թո՛ղ նեղ ապրենք։

Արծաթէ իրեղէններն ու ոսկէ զարդարանքները պ սհանջեցին յանձնել... ա՛յդ էլ տուեց։ «Մեզ այլեւս ի՞նչ հարկաւոր են»— ասաց կնոջը.— տուելորդ չքեղութիւն էր... Թո՛ղ այսուհետև ժողովրդը վայելի»։

Միայն չտուեց իրանց առնմի առանդական մատանին։ Եւ որպէսզի չնկատեն, պահեց առանձին։ «Այս մէկը, չե՞մ կարող յանձնել։ Մեր ընտանիքի սրբութիւնն է»։

(Շարունակելի)

ԸՆԿԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Զորս ինգ տարիէ ի վեր Պէյրութի հրապարակի վրայ հաստատուած ատամնաբուժական քլինիքի մը համար փորձառու ընկեր մը կը փնտռուի

Թիշեայ քլինիքը կրնայ բոլորովին ծախուիլ, եթէ յարմար յանձնախումբ գտնուի։

Դիմել «Ազդակի» խմբագրութեան

ԿՈՉ ԱՅՆԹԱՊՑԻՆԵՐՈՒ

Սիրելի Հայրենակից,

Վարչութիւնս Ամերիկայէ կոչը. Վարչութենէն ստացած հրահանգին համաձայն կուգայ յայտնել իր յարգելի բոլոր Հայրենակիցներուն որ պատրաստ է հայթայթելու զարոցական բոլոր ծախքերը Այնթապցի այն աշակերտներուն, որոնք նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուելով՝ ի վիճակի չեն անձամբ հոգալու իրենց թոշակի և գրենական զանազան ծախքերը։

Մուրթիւնս նախանձ վանգէր Այնթապցի նոր սերունդի կրթական գործին, անցեալին նման, յառաջիկային ևս իր պաշտպանութեան ներքեւ պիտի առնէ, անխտիր, բոլոր կարիք ունեցող իր հայրենակիցներու զաւակները, որոնք ցարդ ներկայացած չեն իրեն։

Ուստի կը թելադրենք մեր յարգելի հայրենակիցներուն՝ օր առաջ իրենց զաւակները արձանագրել տալ տեղական կրթական հաստատութեանց, չզրկելու համար մօտ օրէն սկսելիք դասախօսութիւններէն։

Յարգանօք

Ս. Հ. Վարչութիւն

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ

Հայուհեաց Ամերիկեան Վարժարանը պիտի վերաբացուի հոկտ. 4ին։ երեքշաբթի օրը։ Հոկտ. 3էն սկսեալ տեսչուհիները վարժարանը պիտի գտնուին, ամէն առաւօտ, ուսանողներու արձանագրութեան համար։ Փափաքելի է որ ծնողքները փութով կատարեն տան արձանագրութիւնները։

ՀԱՅ ՄԱՆՉԵՐՈՒ ՍԻԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ

Հայ Աւետ. Բարձր. Վարժարանը կը վերաբացուի Հոկտ. 3ին։ Արձանագրութիւններ կը կատարուին Սեպտ. 26—30 ամէն առաւօտ ժամը 9—12 վարժարանի գրասենեակին մէջ։ Մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան հոկտ. 3—4. կանոնաւոր դասախօսութիւնները կ'սկսին հոկտ. 5ին։

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅ ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Խոսրով Թիւթիւնճեանցի

ՏՕՔԹՕՐ ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԼՕՋԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Ընկերակցութեամբ ծանօթ փոստաբաշ եւ Պէյրութի նախկին հարցաքննիչ դատաւոր

Մէջ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ առեւտրական-քաղաքային եւ պաշտօնական դատեր, ապահովագրութեան վերաբերեալ գործեր, ինչպէս նաեւ վարչական ճանապարհով լուծուելիք վէճեր, Պէյրութ եւ շրջաններ։

Կրպատրաստէ աղերսագրեր, դիմումնագրեր եւայլն Ֆրանսերէն, արաբերէն, թիւրքերէն եւ հայերէն լեզուներով։ Կը կատարէ նաեւ թարգմանութիւններ

ԲԱՐԵԽԻՂՃ ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔ
ՉԱՓԱՒՈՐ ՎՃԱՐՈՒՄ

Դիմել Խան Անթուն պէյ. Նախնին փոստատուն դիմաց ամէն օր ժամը 10—12 և 3—6։

Գրաւոր Դիմումները կատարել հետեւեալ հասցէով՝
Dr Tutundjian. 13. Rue de l'Armée
Beyrouth

ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԺԸՆԷՎԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ԲԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՐԼԻՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Աչքի, ականջի, քթի եւ կոկորդի հիւանդութեանց

Ընդուն. ժամեր 9—12,30, 3—5,30, Կուրօ փողոց։

ՏՕՔԹ. Վ. ՓՕԹՈՒԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ներքին և վիներական հիւանդութիւններու.—

Իր դարմանատունը փոխադրած է Պապիտրիա, Հիշդ Խաչաղութեան դեղարանին դիմաց՝ Պր. Էլի Հատատի շէնքին Չրդ յարկը.—

Ընդ. ժամեր 9—12 եւ 3-6

Երեքշաբթի օրերը 9—12 առաւօտեան հիւանդներուն համար ազատ է։—

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ներքին և վիներական հիւանդութեանց

Խղճամիտ, արագ և արմատական դարմանում

ՀԻՆԳ ԿԷՆԴԱՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 8-12 և 2-6

Կիրակի եւ տօնական օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ

Դարմանատուն՝

ԺՕՐԺ. ՀՈՍՏԷՍ ՓՈՂՈՑ

Հիւանոց Օթէլ Պաղտատ

ՊԷՅՐԱԻԹ ՆՍԻԱՀԱՍ ՆԳՍՏԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԻՑ

Ելեքտրականութեամբ լուսաւորուած և որ կարասիներով ծովահայեաց ութեակներ, ժատչելի գիներ, լաւ սպասարկութիւն, տաք և պաղ ջուրի բաղնիք և ընտանեկան մասնաւոր բաժիններ։ Նաև դիւրութիւններ կ'ընծայէ ճամբորդներու, կը հայթայթէ նաւային տոմսեր և կ'առաջնորդէ մինչև նաւ։

Տէր և Տնօրէն
ՍՏԵՓԱՆ ՏԷՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

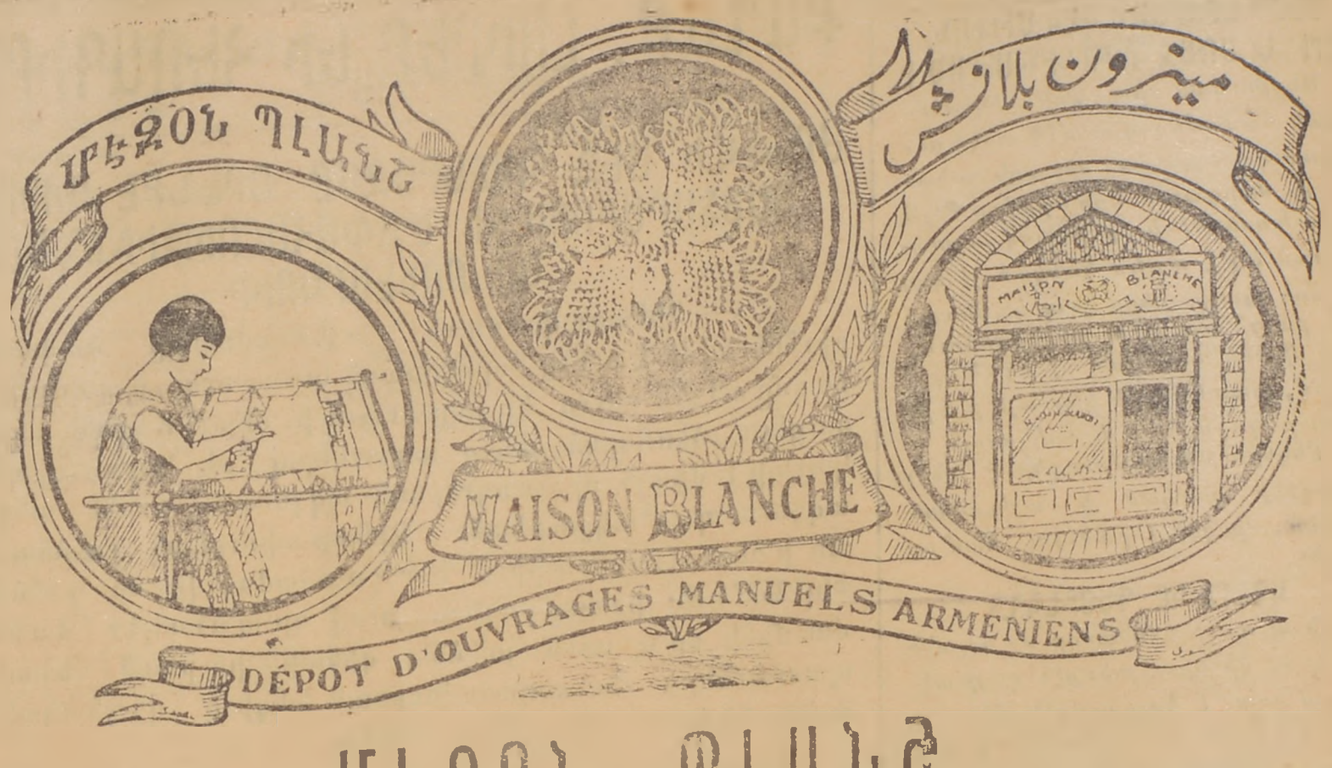

ՄԷՋՕՆ ՊԼԱՆՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

(10 ԱՎԸՆՈՒ ՎԷՅԿԱՆ, ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ, ՊԷՅՐՈՒԹ)

Կ'ստանձնէ պատրաստութիւնը ամէն տեսակ հայկական ձեռագործներու, սեղանի ծածկոցներ, անձեռոցներ, մահճակալի ծածկոցներ, վարագոյրներ, կանանց յատուկ ամէն տեսակ ասեղնագործուած շրջագգեստներ և ճերմակեղէններ, կանանց և արանց ասեղնագործուած թաշկինակներ եւայլն եւայլն։

Ապսպրանք կ'ընդունինք Սիւրիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներէն։

GRASHAM

LIFE ASSURANCE SOC. LIMITED

Ապահովագրուեցէք Անգլիական հանրածանօթ կրէչամ ընկերութեան, եթէ կուզէք ապահովել Ձեր և Ձեր ընտանիքին ապագան։

Դիմել՝
Մ. Յ Պօղոսեանին
Պ. Ֆիլիպ Տէրունեանի վաճառատունը

Կուզէք եղանակի յարմար նաշակաւոր հագուստներ ունենալ, դիմեցէք

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ և ԹԷՎՐԻԶԵԱՆ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ — ՍՈՒԳ ՍԸՐՍՕԳ ԹԻՒ 15 —

Ուր պիտի գտնէք ամէն կարգի նորաձև հագուստներ, թէ պատրաստ և թէ չափի վրայ։

Կերպասեղէնի և քթանի ճոխ տեսակ, չափաւոր գիներով։

Ունի նաև շապկագործութեան ճիւղը, ուր կը պատրաստուին ամէն կարգի եւրոպական շապիկներ և օձիքներ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ.

Գ. ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲԱՐՔ

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

Վերջին նորաձեւութեանց և ամէն տեսակ ճաշակի համաձայն կը պատրաստուին արուն և կանանց կօշիկներ։ Ժաքուր, դիւացկուն և խիստ լաւ ապրանքներով։

Գիները չափաւոր են։ առաջին անգամ դիմողներու մասնաւոր զեղչ։ Հասցէ՝

Կուրօ Փողոց
Թիւ 136 Պէյրութ

ՔԻՒՐԱԼ

ԾՈՎԱՀԱՅԵԱՑ ԵՒ ՕԴԱՍՈՒՆ ՄԻԱԿ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԻՒՔՍ

ԹԱՏՐՈՆ - ՍՐՃԱՐԱՆ - ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ԿԸ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ ԵՒ ԶՐՎԱՑ ԻՒՑԻԶՆԵՐ ԽԻՍՏ ՄՅՔՈՒՐ ԵՒ ԴԻՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Ունի առանձին նաստարանի բաժին. թապլօթ նստ՝ 50 Ս. Դ.
ընթրիք՝ 60 Ս. Դ. հատի ապօնրման ամսական 1200 Ս. Դ.
ընթրիքի ապօնրման Ս. Դ. հատ եւ ընթրիք ամսական 2300 Ս. Դ.

Ունի ընդարձակ թատրոնի սրահ մը՝ լուսազարդուած ելեքտրական բաեմաթիւ լամբերով, որ վարձու կը տրուի ներկայացումներու։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

- Ա. ԱՊԷԼ -

կը պատրաստէ մեծ խնամքով նորաձեւ լուսերով գեղարուեստական հարազատ լուսանկարներ մեծադիր նկարներ եւ քարթ փոստալներ

Արուեստը իւրացուցած է Փարիզի մեծագոյն արուեստատան մէջ

ԴԻՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

Դիմել ծովեզերք Զէյթունի փողոց
(9 avenue des Français)

ՄԽԱԽՈՏԻ ԵՒ ԲԱՄՊԱԿԻ ԲԵՐՔ

Երևանէն կը հաղորդեն թէ այս տարեշրջանին Հայաստանի մէջ համագործակցական ծխախոտագործներ մի ջոց-վ ցանուած է 31 տեսակ ծխախոտ։ Այս քանակին 9) առ հարիւրը «Մամսոն», «Ռնսցկալը», «Դիւարբարկ» և «Տապ'զոն» Ծխախոտի բերքը մեկ՝ է։ բարձր է։ Հայ գիւղացիներուն համաձայն, բամպակի ցանքն վ ճակը ամէն տեղ բարձր է։ Նկատի ունենալով տաքերուն վրայ հասնիլը և տաք քամիներու փչումը, գործն պայքար կը մղուի մանաներու դէմ։ Եթէ կուրը նպաստաւոր ըլլայ, բամպակն մի-ջակ բերք կը ապասուի, և տեղ տեղ ալ մրջակէն բարձ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Նարդուհի Դաւիթեան կը փնտռէ իր քոյրը Զարուհի (Հասանիկ) Շէքերէմէնեան (ասիկ Պէլէնկցի), և քեռայրը Էլիզոյ (Տիգրանակերտցի) որոնք վերջին անգամ Պրուսայէն մեկնած ըլլալ կը կարծուին Ռունասատան. լուր ունեցողներէն կը խնդրուի «Ազդակի» միջոցաւ լուր տալ։

Ռունասատանի «Պէյրէն կը խնդրուի տպագրել։

*** Տիկին Թագուհի Նալչաճեան կը փնտռէ իր որդեգիր զաւակը Միսակ Ցակոբեանը, որ մինչև 1911 Իզմիր կ' գտնուէր. Իզմիր ի պարտ ամէն վերջ լուր չէ առնուած, կը կարծուի Ռունասատան Աթէնք գտնուիլ։ լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել հետեւեալ հասցէին։

Dr. Koulakien
Rue Seifi
Beyrouth

*** Թորոս Սիմեան կը փնտռէ իր փեսան Սեբաստացի Գրիգոր Գարակէօզեանը, որ Փարիզ եկած ըլլալը կը կարծուի. գիտցողներէ կը խնդրուի իմացնել Պէյրութ փոստարկղ թիւ 167 հասցէին։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1327

Եգիպտ. ոսկի ս. դ.	632
Սբերլին	616
Տոլար	126
Օսմ. հնչ. ոսկի	551
Ֆրանս. » »	477
անգլ. » »	610
Թրքական քղր.	63
» » Գ. Օ.	105
» Արծաթ մէճիտ	50
Սուրիական ոսկեղրամ	18,05
Դր. Ֆօնս. 1888 ս. գրմ.	30,75
» 1903 »	18 00
» 1911 »	15,00

Սեպտեմբեր եղբարք
Թելեֆօն 1—38

Եգիպ. Գրէսիֆօնսկայի 15 Սեպտ. Թիրաժեն ծանող մեծ պարգեւները.

1886 = 64,332 = 50 000 Ֆր.
1903 = 409 393 = « « «
1911 = 143 059 = « « «
« « = 247 509 = 5,000 «

Տէր և Տնօրէն՝ Հ. ՀԱՍԼԱՆ